

VALSTYBINĖ DUOMENŲ APSAUGOS INSPEKCIJA

2022-04- Nr. 2R- (3.2.Mr)

I 2022-03-23 Nr. 2-1377

DĖL DUOMENŲ APIE ELEKTRONINIŲ RYŠIŲ ĮVYKIUS VIEŠUOSIUOSE RYŠIŲ TINKLUOSE TEIKIMO LIETUVOS RESPUBLIKOS KOMPETENTINGOMS INSTITUCIJOMS TVARKOS APRAŠO PAKEITIMO

Valstybinė duomenų apsaugos inspekcija (toliau – Inspekcija), pagal kompetenciją išnagrinėjusi pateiktą derinti Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2010 m. lapkričio 3 d. nutarimo Nr. 1569 „Dėl Duomenų apie elektroninių ryšių įvykius viešuosiuose ryšių tinkluose teikimo Lietuvos Respublikos kompetentingoms institucijoms tvarkos aprašo patvirtinimo“ pakeitimo“ projektą, kuriuo tvirtinamas Viešųjų elektroninių ryšių tinklų ir (arba) viešųjų elektroninių ryšių paslaugų teikėjų saugomų, generuojamų ir (ar) tvarkomų duomenų teikimo Lietuvos Respublikos kompetentingoms institucijoms tvarkos ir sąlygų aprašas (toliau – Aprašas), teikia šias pastabas ir pasiūlymus:

1. Siekiant suderinti Aprašą su Lietuvos Respublikos elektroninių ryšių įstatymo (toliau – ERĮ) 80 straipsnio 5 dalimi, siūlytina tikslinti Aprašo 1 punktą, po žodžio „tvarką“ įrašant žodžius „ir sąlygas“.

2. Aprašo 3.3 papunktyje nustatyta, kad sąsajos priemonė yra įranga siejanti automatizuotą duomenų tvarkymo įrangą su viešųjų elektroninių ryšių tinklų ir (ar) viešųjų elektroninių ryšių paslaugų teikėjų (toliau – Teikėjas) duomenų bazėmis arba kompetentingų institucijų darbo vietomis. Atkreiptinas dėmesys į šiuos sąsajos priemonės apibrėžties trūkumus:

2.1. Iš Aprašo 3.3 papunktyje nustatytos apibrėžties nėra aišku, kokia įranga konkrečiu atveju yra taikytina, pavyzdžiui, techninė, programinė ar jų visuma. Siekiant teisinio aiškumo ir tikslumo, siūlytina tikslinti Aprašo 3.3 papunktį aptariamu aspektu.

2.2. Sąsajos priemonės apibrėžtyje nurodyta, kad ji sieja *automatizuotą* duomenų tvarkymo įrangą, tačiau Aprašas pateikia tik duomenų tvarkymo įrangos apibrėžtį (Aprašo 3.1 papunktis), todėl nėra aišku, ar sąsajos priemonės kontekste yra taikytina Aprašo 3.1 papunktyje nurodyta įranga, ar kita. Tuo atveju, jei Aprašo 3.3 papunkčio kontekste taikytinas pirmasis atvejis, siūlytina tikslinti Aprašo 3.1 papunktį arba 3.3 papunktį, suderinant juose vartojamas apibrėžtis. Atitinkamai turėtų būti peržiūrėtas ir, kiek reikalinga, patikslintas visas Aprašo tekstas. Priešingu atveju, siūlytina papildyti Aprašo 3 punktą automatizuoto duomenų tvarkymo įrangos apibrėžtimi.

2.3. Aprašo 3.7 papunktyje nustatyta, kad Apraše vartojamos Aprašo 3.1–3.6 papunkčiuose neapibrėžtos sąvokos atitinka sąvokas, apibrėžtas ERĮ ir kituose įstatymuose. Pastebėtina, kad ERĮ 3 straipsnio 65 dalyje nustatyta, kad „[s]ąsaja – techninių priemonių, jų parametrų ir (arba) programinės įrangos visuma, užtikrinanti ryšį tarp aparatūros, įrenginių ir (arba) elektroninių ryšių tinklų“. Tuo tarpu Aprašo 3.3 papunktyje sąsajos samprata išplėsta ir neatitinka ERĮ 3 straipsnio 65 dalies. Siekiant teisinio aiškumo ir nuoseklumo, siūlytina tikslinti Aprašo 3.3 papunktį, suderinant jį su ERĮ 3 straipsnio 65 dalimi.

2.4. Atsižvelgiant į Aprašo 3.1 papunktyje nustatytą duomenų tvarkymo įrangos sampratą ir Aprašo 12 punkte nurodytus duomenų tvarkymo įrangos funkcijas, siūlytina svarstyti, ar Aprašo 3.3 papunktyje apibrėžiama sąsajos priemonė duomenų tvarkymo įranga bus siejama tik su viena iš dviejų alternatyvių jungčių¹ (t. y. užtikrinant vienpusį ryšį) ar su abiem. Pastaruoju atveju Aprašo 3.3 papunktis tikslintinas, vietoje žodžio „arba“ įrašant žodį „ir“.

¹ Pirma, Teikėjų duomenų bazėmis, antra, kompetentingų institucijų darbo vietomis.

3. Inspekcija siūlo papildomai svarstyti, ar Aprašo 3.4 papunktyje nustatyta Teikėjo apibrėžtis nedubliuoja ERĮ 3 straipsnio 28 dalyje įtvirtintos infrastruktūros naudotojo sąvokos.

4. Atsižvelgiant į Aprašo 2 punkto pirmą sakinį, siūlytina tikslinti Aprašo 3.6 papunktį ir išdėstyti jį taip: „3.6. **Žinybinis ryšio tinklas** – elektroninių ryšių tinklas, skirtas tik valstybės institucijų poreikiams; žinybiniu ryšio tinklu viešosios elektroninių ryšių paslaugos neteikiamos.“.

5. Aprašo 4 punkte nustatyta, kokia informacija turi būti pateikta kompetentingos institucijos užklausoje dėl Teikėjų saugomų duomenų, nurodytų ERĮ 77 straipsnio 2 dalyje (toliau – srauto duomenys) gavimo. Atsižvelgiant į tai, kad ERĮ 77 straipsnio 2 dalyje įtvirtinta, kad srauto duomenys gali būti teikiami tik nusikalstamų veikų prevencijos, tyrimo, atskleidimo ar baudžiamojo persekiojimo už jas vykdymo arba grėsmių, galinčių turėti reikšmės valstybės suverenitetui, teritorijos neliečiamybei ir vientisumui, konstitucinei santvarkai, valstybės interesams, gynybinei ar ekonominei galiai, prognozavimo, nustatymo ir (arba) šalinimo tikslais, o taip pat į Lietuvos Respublikos asmens duomenų, tvarkomų nusikalstamų veikų prevencijos, tyrimo, atskleidimo ar baudžiamojo persekiojimo už jas, bausmių vykdymo arba nacionalinio saugumo ar gynybos tikslais, teisinės apsaugos įstatymo (toliau – Teisės saugos ADTAĮ) 3 straipsnio 1 dalies 2 punkto reikalavimus, siūlytina papildyti Aprašo 4 punktą, nustatant pareigą, užklausoje nurodyti ir srauto duomenų (asmens duomenų) tvarkymo tikslą, kuris turi būti *susijęs* su ERĮ 77 straipsnio 2 dalyje nustatytais tikslais.

6. Atsižvelgiant į Teisės saugos ADTAĮ 3 straipsnio 1 dalies 2 ir 3 punktus, užklausoje, be asmens duomenų apimties, turėtų būti, kai įmanoma, identifikuoti ir duomenų subjektai, kurių asmens duomenys aktualūs *kiekvienu atskiru* atveju. Siūlytina papildyti Aprašo 4.4 papunktį aptariamu aspektu.

Primintina, kad šis Aprašas turi atitikti ir Europos Sąjungos Teisingumo Teismo praktiką², susijusią su srauto duomenų teikimu kompetentingoms institucijoms, įskaitant žvalgybos institucijas (pavyzdžiui, kiek susiję su nusikalstamomis veikomis, kurioms tirti srauto duomenys gali būti teikiami).

7. Siekiant teisinio aiškumo ir tikslumo, siūlytina tikslinti Aprašo 4.5 papunktį, nustatant, kokia informacija ar jos kategorijos turi būti pateiktos, įgyvendinant šio papunkčio reikalavimus.

8. Aprašo 6.1 papunktyje nustatyta, kad kompetentingos institucijos užklausas gali pateikti automatizuotu būdu per kompetentingos institucijos valdomą informacinę sistemą, tačiau iš Aprašo nėra aišku, kokia konkrečiai informacinė sistema šiuo atveju būtų naudojama. Aprašo 3 punkte šios informacinės sistemos samprata taip pat nėra pateikta. Tuo atveju, jei ši informacinė sistema atitinka Aprašo 3.3 papunktyje apibrėžtą sąsajos priemonę, tuomet siūlytina tikslinti Aprašą, suvienodinant jame vartotinas sąvokas. Priešingu atveju Aprašas turėtų apibrėžti, ką Aprašo 6.1 papunkčio kontekste reiškia jame minimos informacinės sistemos, o tai pat Apraše nustatyti jos santykį su duomenų tvarkymo įranga (papildomai įvertinant, ar Aprašo 12.5 papunktyje nurodyta funkcija gali būti įgyvendinama duomenų tvarkymo įrangos pagalba. Aprašo kontekste, manytina, kad konkrečiu atveju siekiama srauto duomenis tvarkyti (gauti, teikti, kt.) ne duomenų tvarkymo įrangoje, o informacinėje sistemoje), siekiant užtikrinti, kad Aprašo nuostatos būtų aiškos jas taikysiantiems asmenims.

Papildomai pastebėtina, kad Aprašo 6.1 papunktis sudaro sąlygas srauto duomenų teikimui tik per tokią kompetentingos institucijos informacinę sistemą, kurios atžvilgiu kompetentinga institucija veikia kaip jos valdytoja. Tai reiškia, kad tais atvejais, kai tam tikrų informacinių sistemų atžvilgiu kompetentinga institucija veiks kaip jų tvarkytoja, srauto duomenys per tokias informacines sistemas negalės būti teikiami. Siūlytina papildomai svarstyti, ar konkrečiu atveju yra siekiama nustatyti tokį ribojimą. Tuo atveju, jei srauto duomenų teikimui bus naudojama konkreti valstybės informacinė sistema (pavyzdžiui, kaip nustatyta Aprašo 12 punkte), kurios atžvilgiu kompetentingos institucijos turi valdytojo statusą, siūlytina tokią sistemą įvardinti. Priešingu atveju siūlytina atsižvelgti į šias aplinkybes tikslinant Aprašo 6.1 papunktį pagal aukščiau pateiktą pastabą.

² Žr. Europos Sąjungos Teisingumo Teismo sprendimus šiose bylose: [C-623/17](#), [sujungtose bylose C-511/18, C-512/18 ir C-520/18](#), [sujungtose bylose C-203/15 ir C-698/15](#)

9. Aprašo 6.2 ir 6.3 papunkčiuose nurodyta, kad srauto duomenys gali būti teikiami elektroniniu paštu arba kitu kompetentingos institucijos ir Teikėjo sutartu būdu, kai dėl techninių gedimų nėra galimybės gauti duomenų automatizuotu būdu. Pastebėtina, kad informacinės sistemos eksploatavimo metu gali susidaryti ir kitokios sąlygos, dėl kurių nebūtų galimybės gauti srauto duomenų, todėl siūlytina svarstyti, ar nurodant tik techninius gedimus, kaip sąlygą naudoti kitus srauto duomenų teikimo būdus, pernelyg nesusiaurina šių būdų naudoti ir kitais objektyviais atvejais.

Papildomai siūlytina svarstyti, ar kompetentinga institucija prieš užklauso pateikimą visais atvejais turės informacijos apie techninį gedimą, dėl kurio nebus galimybės *gauti duomenis* automatizuotu būdu ar elektroniniu paštu, kad galėtų pasirinkti tinkamą *užklauso pateikimo* būdą.

10. Atsižvelgiant į tai, kad Aprašas įgyvendina ERĮ įtvirtintą srauto duomenų teikimo pareigą, siūlytina Aprašo 7 punktą papildyti nuoroda į ERĮ.

11. Aprašo 4 punkte yra nustatyti kompetentingų institucijų užklauso dėl srauto duomenų gavimo turiniui keliami reikalavimai, o Aprašo 10 punkte – užklauso vykdymo būdai: jos turi būti vykdomos automatiškai, t. y. kompetentingoms institucijoms perkeliama pareiga užklauso teikimo metu užtikrinti, kad užklauso atitinka *visus* Aprašo 4 punkte nustatytus reikalavimus. Vis dėlto, iš Aprašo 12.3 papunkčio matyti, kad tokių užklauso turinys ir užklauso rezultatai automatinio srauto duomenų tiekimo įrangoje nebus saugomi. Inspekcijai kyla abejonių, ar tokiu būdu bus užtikrinama užklauso atitiktis Aprašo 4 punktui kontrolė ir Teikėjų atskaitomybė už 2016 m. balandžio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2016/679 dėl fizinių asmenų apsaugos tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo ir kuriuo panaikinama Direktyva 95/46/EB (Bendrasis duomenų apsaugos reglamentas) (toliau – BDAR) reikalavimų laikymąsi ir kompetentingų institucijų atskaitomybė už Teisėsaugos ADTAĮ reikalavimų laikymąsi, ir jei taip, kaip ši atskaitomybė bus užtikrinama. Atsižvelgiant į tai, siūlytina tikslinti Aprašą, nustatant srauto duomenų Teikėjo ir kompetentingų institucijų atskaitomybės mechanizmą, sudarantį galimybę Teikėjui įrodyti, kad jis, teikdamas srauto duomenis laikėsi ERĮ ir BDAR reikalavimų, o kompetentingai institucijai – kad ji, rinkdama srauto duomenis, laikėsi ERĮ ir Teisėsaugos ADTAĮ reikalavimų.

12. Aprašo 11 punkte nustatyta, kad Lietuvos Respublikos valstybės saugumo departamentas (toliau – VSD) įdiegia ir eksploatuoja ryšio kanalus, tačiau ryšio kanalų samprata Apraše, ar Aprašo 3.7 papunktyje nurodytuose teisės aktuose nėra pateikiama, todėl nėra aišku, už kokių ryšio sprendimų diegimą ir eksploatavimą bus atsakingas VSD. Atsižvelgiant į tai, siūlytina tikslinti Aprašo 3 punktą, įtraukiant ryšio kanalo apibrėžtį.

13. Aprašo 12.6 papunktyje nustatyta, kad duomenų tvarkymo įranga turi sudaryti galimybę teisės aktų nustatyta tvarka patikrinti užklauso duomenų bazės įrašus, atlikti duomenų paiešką ir gauti informaciją apie kompetentingos institucijos atliktas užklausas pagal Aprašo 5.2 punkte nustatytą kriterijų, tačiau Apraše nėra 5.2 papunkčio, todėl nėra aišku, kokį konkrečiai kriterijų užklauso turi atitikti.

14. Aprašo 12.7 papunktyje nustatyta, kad duomenų tvarkymo įranga turi „sudaryti galimybę užklauso duomenų bazėje registruoti elektroniniu paštu pateikiamų užklauso ir jų atsakymų identifikavimo duomenis“. Iš šios nuostatos nėra aišku, ar konkrečiu atveju turi būti sudaryta galimybė registruoti *asmens* identifikavimo duomenis ar audito įrašus (angl. *logs*). Siekiant teisinio aiškumo ir tikslumo, siūlytina tikslinti Aprašo 12.7 punktą aptariamam aspektui.

15. Aprašo 16.4 papunktyje nustatyta, kad kompetentingos institucijos nustatyta vidaus tvarka sudaro galimybę kompetentingos institucijos padaliniais gauti duomenis iš Teikėjų duomenų bazių. Atsižvelgiant į tai, kad Aprašo 12.2 papunktyje įtvirtinta pareiga užtikrinti, kad duomenų tvarkymo įranga identifikuoti duomenų tvarkymo įrangos naudotoją ir darbo vietą, iš kurios pateikiama užklausa, manytina, kad galimybė gauti duomenis, nustatyta Aprašo 16.4 papunktyje, sietina ne su kompetentingos institucijos padaliniu, o su konkrečiu jos darbuotoju. Atsižvelgiant į tai, siūlytina tikslinti Aprašo 16.4 punktą aptariamam aspektui.

16. Aprašo 16.5 papunktyje nustatyta, kad kompetentingos institucijos teisės aktų nustatyta tvarka teikia Inspekcijai statistinę informaciją apie kompetentingų institucijų užklausas.

Pastebėtina, kad Europos Sąjungos Teisingumo Teismo 2014 m. balandžio 8 d. sprendimu sujungtose bylose C-293/12 ir C-594/12 panaikinus 2006 m. kovo 15 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2006/24/EB dėl duomenų, generuojamų arba tvarkomų teikiant viešai prieinamas elektroninių ryšių paslaugas arba viešuosius ryšių tinklus, saugojimo ir iš dalies keičianti Direktyvą 2002/58/EB (toliau – Direktyva), kompetentingoms institucijoms nebeliko pareigos teikti Inspekcijai statistinius duomenis, susijusius su duomenų, generuojamų arba tvarkomų teikiant viešai prieinamas elektroninių ryšių paslaugas arba viešuosius ryšių tinklus, saugojimu, taip pat neliko pareigos Inspekcijai tokią statistinę informaciją kaupti ir kasmet teikti Europos Komisijai. Tuo atveju, jei Aprašo 16.5 papunkčiu, siekiama įgyvendinti minėtoje Direktyvoje nustatytą pareigą, siūlytina tikslinti Aprašo 16.5 papunktį aptariamu aspektu.

17. Siekiant teisinio aiškumo, tikslumo ir nuoseklumo, siūlytina Aprašo 17 punktą suderinti su Aprašo 4 punkte nustatytiems srauto duomenų teikimo užklausoms keliamais reikalavimais, užtikrinant, kad sudarant srauto duomenų teikimo sutartis joms nebūtų taikomi mažesni reikalavimai nei užklausoms, teikiamoms atskirais atvejais šių sutarčių pagrindu. Kitaip tariant, siūlytina tikslinti arba Aprašo 4 punktą, nustatant, kad jame nurodyti reikalavimai taikyti ne tik užklausų, bet ir duomenų teikimo sutarčių, sudaromų tarp Teikėjo ir kompetentingų institucijų, turiniui, arba Aprašo 17 punktą, nurodant, kad duomenų teikimo sutartims taikomi ir Aprašo 4 punkto reikalavimai.

Informuojame, kad Inspekcija taip pat palaiko Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos³ pirmąją – šeštąją pastabas.

Inspekcija taip pat atkreipia dėmesį į tai, kas Aprašo numeracija yra nenuosekli (pavyzdžiui, kai kurie punktai turi vienodus numerus), todėl siūlo ją papildomai peržiūrėti.

Inspekcija, pagal kompetenciją išnagrinėjusi pateiktą derinti Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. gruodžio 6 d. nutarimo Nr. 1593 „Dėl įgaliojimų suteikimo įgyvendinant Lietuvos Respublikos elektroninių ryšių įstatymą“ pripažinimo netekusiu galios“ projektą, pastabų ir pasiūlymų jam neturi.

Direktoriaus pavaduotoja

Danguolė Morkūnienė

M. Valčiukė, tel. (8 5) 231 2476, el. p. margarita.valciuke@ada.lt
E. Verenius, tel. (8 5) 219 7273, el. p. egidijus.verenius@ada.lt
J. Tichonov, tel. (8 5) 219 7264, el. p. jevgenij.tichonov@ada.lt

³ <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAK/2d0342a1b40411ec9f0095b4d96fd400?jfwid=-dzbhdtvul>

DETALŪS METADUOMENYS

Dokumento sudarytojas (-ai)	Valstybinė duomenų apsaugos inspekcija 188607912, L.Sapiegos g. 17, 10312 Vilnius
Dokumento pavadinimas (antraštė)	Dėl Duomenų apie elektroninių ryšių įvykius viešuosiuose ryšių tinkluose teikimo Lietuvos Respublikos kompetentingoms institucijoms tvarkos aprašo pakeitimo
Dokumento registracijos data ir numeris	2022-04-05 Nr. 2R-1525 (3.2.Mr)
Dokumento gavimo data ir dokumento gavimo registracijos numeris	2022-04-05 Nr. 1-3720
Dokumento specifikacijos identifikavimo žymuo	ADOC-V1.0
Parašo paskirtis	Pasirašymas
Parašą sukūrusio asmens vardas, pavardė ir pareigos	Danguolė Morkūnienė, Direktorius pavaduotoja
Sertifikatas išduotas	DANGUOLĖ MORKŪNIENĖ, Valstybinė duomenų apsaugos inspekcija LT
Parašo sukūrimo data ir laikas	2022-04-05 11:28:51 (GMTZ)
Parašo formatas	XAdES-T
Laiko žymoje nurodytas laikas	2022-04-05 14:29:07 (GMT+03:00)
Informacija apie sertifikavimo paslaugų teikėją	ADIC CA-B, Asmens dokumentu israsymo centras prie LR VRM LT
Sertifikato galiojimo laikas	2020-09-07 14:55:45 – 2023-09-07 14:55:45
Parašo paskirtis	Registravimas
Parašą sukūrusio asmens vardas, pavardė ir pareigos	Vidutė Bronė Urbonienė, Vyresnioji specialistė
Sertifikatas išduotas	VIDUTĖ BRONĖ URBONIENĖ LT
Parašo sukūrimo data ir laikas	2022-04-05 11:32:30 (GMTZ)
Parašo formatas	XAdES-T
Laiko žymoje nurodytas laikas	2022-04-05 14:35:16 (GMT+03:00)
Informacija apie sertifikavimo paslaugų teikėją	RCSC IssuingCA, VI Registru centras - i.k. 124110246 LT
Sertifikato galiojimo laikas	2020-10-12 15:49:37 – 2022-10-12 15:49:37
Informacija apie būdus, naudotus metaduomenų vientisumui užtikrinti	"Gauto dokumento registravimas" paskirties metaduomenų vientisumas užtikrintas naudojant "RCSC IssuingCA, VI Registru centras - i.k. 124110246 LT" išduotą sertifikatą "Dokumentų valdymo sistema Avilys, Lietuvos Respublikos susisiekimo ministerija, į.k. 188620589 LT", sertifikatas galioja nuo 2021-12-20 11:01:47 iki 2024-12-19 11:01:47
Pagrindinio dokumento priedų skaičius	–
Pagrindinio dokumento priedamų dokumentų skaičius	–
Priedamo dokumento sudarytojas (-ai)	–
Priedamo dokumento pavadinimas (antraštė)	–
Priedamo dokumento registracijos data ir numeris	–
Programinės įrangos, kuria naudojantis sudarytas elektroninis dokumentas, pavadinimas	WebPartner
Informacija apie elektroninio dokumento ir elektroninio (-ių) parašo (-ų) tikrinimą (tikrinimo data)	Atitinka specifikacijos keliamus reikalavimus. Visi dokumente esantys elektroniniai parašai galioja (2022-04-05 15:43:15)
Paieškos nuoroda	–
Papildomi metaduomenys	Nuorašą suformavo 2022-04-05 15:43:16 Dokumentų valdymo sistema Avilys